

شهربانو

۲۳ شهریور
۲۴ خرداد ۱۴۰۱
۲۱ شول ۱۴۴۳ شماره ۳۶۷۱

(۲)

دکتر محدثه جزایی
دکتری علوم سیاسی

(آفاق)

نقش‌هایی که گل انداختند

مستقیم دشمن قرار می‌گیرند. چنان‌که در دوران هشت‌ساله جنگ تحمیلی به‌ویژه مقاومت دلیرانه مردم خرمشهر برای حفظ و بازپس‌گیری شهر، زنان آماج حمله‌ها و ددمنشی‌های دشمن قرار گرفته بودند. با این همه، لحظه‌ای برای ایستادگی و ایثار درنگ نکردند و با همه آنچه داشتند به ستیز و طرد دشمن پرداختند.

واقعیت تلخ جنگ و چهره ناخوشایند آن این‌گونه است که از مردها رشادت و جان‌برکف گذاشتن می‌خواهد اما از زن‌ها چیزهای گوناگون طلب می‌کند. مردان دلاورانه برای محافظت از خاک میهن و ارزش‌های خود می‌جنگند و زنان، در کنار این جنگ دلیرانه، فداکاری و استقامتی دوچندان نثار می‌کنند. این زن‌ها هستند که چشم‌بر گذشته و آینده می‌بندند و مردانشان را راهی نبردی می‌کنند که نمی‌توان از بازگشت باطمینان سخن گفت. این زن‌ها هستند که همه مسئولیت اداره امور خانه را در سایه اقتصادی جنگ‌زده و در نبود مردان بر عهده می‌گیرند. این زن‌ها هستند که سنگین‌ترین وظیفه را در بیمارستان‌های صحرایی و شهری در دوران جنگ برعهده دارند و پرستاری از مجروحان جنگی، انتقال آن‌ها، نفاذ بیمارستان‌ها، شناسایی شهدا و حتی حفر زمین برای تدفین آنان را برعهده می‌گیرند. این زن‌ها هستند که با تبعات و آسیب‌های جسمی و روانی بازگشتگان از جنگ روبه‌رو می‌شوند و آن‌ها هستند که بار اصلی بازسازی‌های پس از جنگ را عهده‌دار می‌شوند. آری، این زن‌ها هستند که در قالب عکاس، خبرنگار و فیلم‌بردار، وظیفه رساندن اخبار و حقایق زشت‌منظر جنگ را بر عهده می‌گیرند. سخن بر سر سهم‌خواهی و تقدیر و سپاسگزاری از زنان به‌تنهایی نیست زیرا جنگ تمامیت هستی انسانی زنان و مردان را یکسان تهدید می‌کند. اما ندیدن سویی‌های زنانه جنگ و تقلیل آن به نقش قربانیان منفعل، تثبیت چهره‌ای یک‌جانبه‌گرا و مردانه برای جنگ است.

جنگ و نبرد، با برجسته‌سازی صفت‌هایی همچون دل‌آوری، شجاعت و جنگاوری، همواره چهره‌ای مردانه داشته است اما اینک که رسانه‌ها و ابزارهای ارتباطات جمعی به عمق رویدادهای سیاسی نفوذ کرده‌اند، می‌توان نقش و حضور مؤثر زنان را در صحنه‌های گوناگون جنگ مشاهده کرد. اگرچه منابع و مستندات رسانه‌ای از ایستادگی و تهور زنان در جنگ‌های تاریخ سرزمینمان به‌ویژه در دوران هشت‌ساله جنگ تحمیلی چندان که باید مورد توجه قرار نگرفته است، ایستادگی زنان مسلمان به‌ویژه در نبردهای نابرابر مردم اراضی اشغالی فلسطین چیزی نیست که از چشم رسانه‌های حقیقت‌جو پنهان بماند.

واقعیت جنگ با رنج و درد و محرومیت همراه است اما آنجا که پای حراست و دفاع از ارزش‌ها، آرمان‌ها و خاک مقدس وطن به میان می‌آید نمی‌توان از ایثار و فداکاری انسان‌های آزاده سخن نگفت: زنان و مردانی که آگاهانه برای حراست از حقیقت به میدان می‌روند، خواه این انسان‌ها رزمندگان آرموده باشند، خواه پرستاران و پشتیبانان جبهه‌های نبرد خوانده شوند یا خبرنگاران و عکاسانی باشند که در پی بازنمایی حقیقت، به صحنه‌های نبرد پا می‌گذارند.

زنان همواره در ابعاد گوناگون نبرد حضور مؤثر داشته‌اند اما نگاه رسانه‌ها به حضور این زنان همواره توجه در جایگاه نقش قربانی بوده است. زنان و کودکانی که در معرض خطرهای گوناگون جسمی و روانی قرار می‌گیرند همواره در صدر اخبار هستند. این تنها بخشی از مسئله است زیرا این نگاه حکایت از آسیب‌پذیری زنان در کنار کودکان از جنگ دارد بدون آنکه به نقش‌آفرینی مؤثر زنان در صحنه‌های نبرد پرداخته باشد.

شهادت شیرین ابوعاقله به‌عنوان یک خبرنگار زن در اراضی اشغالی فلسطین تنها یک مورد از هزاران موردی است که در آن زنان فقط قربانی سقوط ناگهانی بمب یا شلیک اشتباهی گلوله نیستند بلکه به‌واسطه اثرگذاری حضورشان هدف

زینب اصغریان
کارشناس ارشد ارتباطات روابط بین‌الملل
فعال در حوزه فرهنگی فلسطین

(پرتو)

مریم در قدس

«شیرین عاقله» بانوی خبرنگاری
که شهادت و تشییع پیکرش واقعیت‌ها را آشکار کرد

رهبر معظم انقلاب درباره فلسطین فرموده‌اند: فلسطین پاره‌تن اسلام است. فلسطین مسئله اول در میان موضوعات مشترک کشورهای اسلامی است. فلسطین زنده‌ترین مسئله مشترک امت اسلامی است. هفته گذشته سالگرد تشکیل رژیم غاصب صهیونیستی بود که «یوم النکبه» نام‌گذاری شده است. ۷۴ سال پیش بود که بعد از نشست سازمان ملل به پیشنهاد انگلیس، رژیم صهیونیستی پا به عرصه گذاشت. از همان ابتدا با توسل به زور، فلسطینی‌ها را از سرزمین آبا و اجدادی‌شان بیرون و با بولدوزرهای خود، خانه‌هایشان را ویران کرد. این روال تخریب و ظلم ۷۴ سال است ادامه دارد. چند روز پیش خبرنگاری از شهر قدس به همکاران خود پیام داد برای ثبت جنایات اسرائیل به «جنین» برویم، جایی که قرار بود یکی دیگر از خانه‌های فلسطینیان تخریب شود. او نمی‌دانست قرار است خبر شهادت خود را به جهان مخابره کند. او شیرین ابوعاقله دختر مسیحی قدس بود که ساعتی بعد از ناحیه صورت مورد شلیک اشغالگران اسرائیلی قرار گرفت. شیرین مسلمان نبود اما معتقد بود انسانیت باید اساس کار هر فرد باشد. او در کنار جبهه مقاومت ایستاد. شیرین را همواره در کنار فلسطین دیده‌ایم. تابعیت آمریکایی هم داشت و می‌توانست زندگی دیگری برای خود انتخاب کند اما او خبرنگاری از دل آتش و خون را انتخاب کرده بود. شیرین را در کنار کودکان مظلوم فلسطینی دیده‌ایم در حالی که در لابه‌لای دستان‌شان سنگ‌های کوچکی پنهان کرده بودند. او را در کنار لودرهای تخریب شهر رام... دیده‌ایم. او را در مسجد الاقصی در کنار نمازگزاران عید فطر و در صحن مسجد در شهر قدس دیده‌ایم. او همواره می‌گفت: من خبرنگاری را انتخاب کرده‌ام تا صدای مظلومیت فلسطین را به گوش جهانیان برسانم.

او مسیحی بود اما شیرین مسیحی، استیکارستیزتر از هر مسلمانی بود که در راه «اسلام‌سازی» گام برمی‌دارد. شیرین شجاع‌تر از هزاران مردی بود که گویی سالیان سال در خواب‌ناز غفلت‌آرمیده‌اند.

شیرین نماد مقاومت است، درست مانند راشل کوری که با دستان خالی رودروی بولدوزرهای اسرائیلی ایستاد.

اما چگونه می‌توان راه شیرین را ادامه داد؟

۱. توجه به مسئله فلسطین: آیا به‌راستی برای ما فلسطین «مسئله اول» جهان اسلام است؟

۲. امپراتوری رسانه‌ای دنیا در اختیار سلطه‌گران فرهنگی است. هرچند در این نبرد نامتقارن دستانمان خالی است، باید همچون شیرین رودروی استیکار ایستاد و راه او را که احیای آرمان فلسطین است ادامه داد.

۳. صدای مظلومان عالم را با زتاب دهیم، هرچند با کوچک‌ترین اقدام همراه باشد.

۴. رسالت انسانی ایجاب می‌کند فراسوی مرزها ببینید. اسلام دین بدون مرز است. انسانیت را در فراسوی مرزها جست‌وجو کنیم و صدای مردم ستمدیده فلسطین و جنایات رژیم غاصب صهیونیستی را به گوش جهانیان برسانیم.

۵. من أصبح ولم یهتّم بأمر المسلمین فلیس بمسلم: به‌راستی که اگر کسی روز خود را به فردا برساند و برای حل مشکلات جهان اسلام کوچک‌ترین گامی برندارد، مسلمان حقیقی نیست. دردهای مسلمانان جهان را ببینیم و در سکوت مرگبار رسانه‌ای، جبهه مقاومت را در هر جای عالم تقویت کنیم.

۶. نقش بانوان در تداوم حرکت شیرین ابوعاقله بسیار پررنگ‌تر از آنچه هست باید باشد. شیرین، جان خود و زندگی خود را برای فلسطین گذاشت. ما نیز باید برای شناساندن او و هدفش به دیگران اقدام کنیم. شیرین نه تنها به عنوان یک زن که به نماد جبهه مقاومت تبدیل شده است. مانند او باشیم و رسالت جهانی خود را فراموش نکنیم.

۷. قضیه فلسطین نباید برای ما به یک عادت و یک مسئله فراموش شده تبدیل شود. نباید بی‌تفاوت از کنار فلسطین بگذریم زیرا فلسطین همواره باید مسئله اول جهان اسلام باقی بماند. به فرموده حضرت امام (ره)، اگر مسلمین هر کدام یک سطل آب بر سر اسرائیل بریزند، اسرائیل را آب خواهد برد. کمترین کار این است به اندازه یک سطل آب علیه جنایات صهیونیست‌ها اقدامی اجرایی کنیم.